

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. september 2010

J.nr.: 323-0001

Indberetning august 2010

Politiske forhold.

Partiskifte i og uden for Inatsisartut.

I løbet af august 2010 har 2 kendte skikkelser i grønlandsk politik valgt at skifte parti:

Finn Karlsen

Partiet Siumut meddelte den 23. august 2010, at medlem af Inatsisartut for partiet Atassut **Finn Karlsen** nu er blevet medlem af Siumut og fremover vil indgå i Siumuts gruppe i Inatsisartut. Finn Karlsons partiskifte er ganske bemærkelsesværdigt, idet han frem til det seneste landstingsvalg i juni 2009 var formand for Atassut og i en årrække landstings- og landsstyremedlem for partiet.

Finn Karlsen har oplyst til pressen, at han allerede i maj måned meldte sig ud af Atassut. Han henviser til interne magtkampe i Atassut som en væsentlig årsag til hans beslutning.

Nikoline Ziemer

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Tidligere på måneden kunne KNR's radioavis oplyse, at **Nikoline Ziemer** vil afvikle Sorlaat Partiiat og melde sig ind i partiet Inuit Ataatigiit (IA). Jf. min indberetning for marts 2008 var hun drivkraften ved stiftelsen af Sorlaat Partiiat i 2008 og foreløbigt eneste partiformand. Siden partiets stiftelse har hun for Sorlaat Partiiat stillet op til kommunalvalg i Nuuk i 2008 og til landstingsvalg i 2009, uden dog at blive valgt.

Nikoline Ziemer har oplyst til pressen, at hun var for alene om at gøre det politiske arbejde i partiet samt at hun flytter til IA, fordi hun har et stort behov for at være sammen med andre politisk tænkende mennesker. - Og dér er IA det parti, som ligger mig nærmest, forklarer hun.

Foreningen *Kattuffik Ataata*.

I min indberetning for juni-juli 2010 omtalte jeg stiftelsen af foreningen *Kattuffik Ataata*. Foreningen vil kæmpe for rettigheder for børn født uden for ægteskab i Grønland før 1963 (i Nord- og Østgrønland før 1974).

Foreningen har nu åbnet et kontor i Nuuk. Formanden Tida Ravn oplyser, at det sker for bedre at kunne pleje interesserne for den stigende mængde medlemmer, som foreningen i denne tid oplever. Hun varetager foreløbig koordineringen vedrørende registrering af nye medlemmer og indsamling af økonomiske bidrag til foreningens virke.

- Vi har erkendt at en masse mennesker har behov for hjælp, men da landsforeningen endnu ingen midler har, sætter vi foreløbig vores lid til fonde og tilskudsgivere, ligesom vi håber at kunne indgå samarbejde med såvel jurister som psykologer og adfærdsterapeuter, siger Tida Ravn.

Kattuffik Ataata yder indtil videre telefonisk rådgivning til folk, der henvender sig.

Erhverv og Økonomi.

Naalakkersuisut's forslag til finanslov for 2011 (FFL 2011).

Medlem af Naalakkersuisut for Finanser Palle Christiansen offentliggjorde den 10. august 2010 Naalakkersuisuts FFL 2011.

Han oplyste ved offentliggørelsen, at Naalakkersuisut i FFL 2011 fortsat vil fokusere på øget velfærd for alle borgere i Grønland. Ikke mindst for børn og unge, hvor den særlige indsats styrkes yderligere. Der skal desuden flere midler til sundhedsvæsenet og kulturen. Endelig fortsætter fokus på balance i Grønlands husholdningsøkonomi.

På udgiftssiden fremhævede han bl.a., at der i 2011 vil blive tilført yderligere 18 mio. kr. til børne- og ungeområdet, 8 mio. kr. til kulturområdet, 34 mio. kr. til sundhedsvæsenet og omkring 65 mio. kr. til opretholdelse af aktiviteter og til nye initiativer, såsom påbegyndelse af en ny affaldshåndteringsplan.

De nye initiativer på indtægtssiden i FFL 2011 er omtalt i min indberetning for juni-juli 2010.

Naalakkersuisut har planer om at optage udlandslån på op mod 800 mio. kr. frem mod 2014, til finansiering af udbygning af vandkraft, efter at hjemmestyret/selvstyret ellers har været gældfri siden 2006.

- Hvis vi ikke skulle udbygge vandkraftværkerne havde vi ikke haft behov for et udlandslån. Grønland satser på CO₂-fri energi og selvom vi tager en udlandslån, er det i sidste ende en langsigtet investering for samfundet der vil betale sig, siger Palle Christiansen.

Palle Christiansen fremhævede endvidere, at der i finanspolitikken skal prioriteres knivskarpt. Der skal laves sektorstrategier og der skal sættes en dæmper på væksten i det offentlige. - Der er ikke plads til større armbevægelser og hele samfundet må indstille sig på mådehold. Det inkluderer også de fremtidige lønforhandlinger. Vi må alle udvise ansvarlighed, siger medlem af Naalakkersuisut Palle Christiansen.

FFL 2011 i hovedtal

Beløb i mio. kr.	2011	2012	2013	2014
Drifts-, Anlægs- og Udlånsresultat	- 212,1	- 219,0	-106,6	70,8
Nettoudlån	213,1	224,2	145,5	-16,1
Drifts- og Anlægsresultat	1,0	5,2	38,9	54,7

FFL 2011 og de tilhørende bemærkninger fra Naalakkersuisut kan hentes via Grønlands Selvstyres hjemmeside www.nanoq.gl på adressen:

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_finanser/Nyhedsfor_side/Nyheder_fra_dep_finans/2010/08/Finanslovsforslag2011.aspx.

Halvårsresultat for Grønlandsbanken A/S.

I halvårsrapporten for 1. halvår 2010 oplyser Grønlandsbanken A/S, at halvårsresultat er tilfredsstillende. Grønlandsbanken opnåede et resultat før skat på 52,7 mio. kr. i 1. halvår 2010 mod 42,6 mio. kr. i 1. halvår 2009.

Grønlandsbankens udlån er siden ultimo 2009 steget med godt 114 mio. kr. til nu 2,9 mia. kr. Indlånet i samme periode er faldet med 182 mio. kr. til 3,1 mia. kr. Grønlandsbanken har således fortsat et indlånsoverskud.

Nedskrivningsniveauet i perioden angives som *yderst beskedent* og likviditeten er meget tilfredsstillende, med en likviditetsoverdækning på 190 % i forhold til lovens krav. Bankens solvensprocent er ved udgangen af 1. halvår 2010 beregnet til 18,9 %.

For hele året 2010 forventes et resultat før kursreguleringer og nedskrivninger i niveauet 95-115 mio. kr. I 2009 var det tilsvarende resultat på 111 mio. kr.

Olieefterforskning ved Vestgrønland.

Det britiske olieselskab Cairn Energy har i august måned gennemført en af to planlagte efterforskningsboringer i sommeren 2010 i selskabets licensblok *Sigguk* ud for Nuussuaq halvøen i Vestgrønland, jf. min indberetning for juni-juli måned 2010. Den anden boring forventes afsluttet i september måned.

Den 24. august 2010 oplyste Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer Ove Karl Berthelsen bl.a., at Cairn Energy's efterforskningsboringer gennemføres i henhold til meget høje sikkerheds- og miljøstandarder. Et omfattende tilsynsprogram har bl.a. afstedkommet en række inspektioner med deltagelse af grønlandske og danske myndigheder, norske rådgivere og repræsentanter fra de canadiske myndigheder. Man har konstateret, at boringerne gennemføres i henhold til meget høje sikkerhedsstandarder og at alle myndighedskrav bliver efterlevet samvittighedsfuldt.

Der bores i to brønde, den såkaldte *T8* brønd og den såkaldte *Alpha* brønd. Der er fundet kulbrinter i T8 brønden, i form af gasforekomster i tynde sandlag. Cairn Energy oplyser, at fundet tyder på eksistensen af et aktivt oliesystem i området.

Alpha brøndens bore mål er dybere end bore målet i T8 brønden. Alpha boringen forventes afsluttet i september.

Naalakkersuisut meddelte den 17. august 2010, at man har godkendt en ansøgning fra Cairn Energy om gennemførelse af yderligere to efterforskningsboringer i *Sigguk* blokken i indeværende års boresæson, som afsluttes den 30. september 2010. De to nye boringer skal vælges mellem fire godkendte bore lokaliteter på havdybder mellem 380 og 631 meter. Der er ikke tale om såkaldte dybvandsboringer.

Boringerne 3 og 4 skal gennemføres ud fra krav og dokumentation svarende til det, der lå til grund for de første bore tilladelser. Der planlægges anvendt den samme borerig *Stena Don* og boreskibet *Stena Forth*, som ved de to første boringer.

Alle beredskabsplaner m.m. vil blive videreført uændret.

Stena Forth

Greenpeace

Miljøorganisationen Greenpeace ønsker, bl.a. i forlængelse af den såkaldte oliekatastrofe i Den Mexicanske Golf, at der ikke bores efter olie i Arktis. Greenpeace har således argumenteret imod de igangværende efterforskningsaktiviteter, bl.a. ved et offentligt møde i Nuuk den 19. august 2010.

Til mødet mødte anslået 50 personer op, hvor de lokale mødedeltagere gennemgående gav udtryk for en meget kritisk holdning til Greenpeace og organisationens mission. Uden for kulturhuset Katuaq, hvor mødet fandt sted, var der samlet en demonstration på anslået 150 personer, som med bannere og tilråb protesterede mod Greenpeace's tilstedeværelse og organisationens grønlandsrelaterede aktiviteter.

Foto: JBN, Rigsombudet.

Ligeledes har Greenpeace sendt skibet *Esperanza* til området for olieeftersforskningen, for at skabe opmærksomhed om organisationen og dens synspunkter. Skibets færd har været genstand for stor medieinteresse og det er blevet fulgt tæt af myndighederne fra politi og forsvar.

Esperanza med Stena Don og et inspektionsskib i baggrunden. Foto fra www.greenpeace.dk.

Ifølge Greenpeace har man af myndighederne i området fået den besked, at hvis man bryder en fastlagt sikkerhedszone på 500 m. omkring borerig og boreskib, vil skibet blive rømmet og kaptajnen arresteret. Indtil den 31. august 2010 er alle aktioner mv. forløbet uden sammenstød og uden behov for at myndighederne skrider ind.

Ved daggry den 31. august 2010 blev 4 aktivister sat af på Stena Don af 2 gummibåde, som tilhører Esperanza. Greenpeace skriver på www.greenpeace.dk, at aktivisterne er klatret op på Stena Don. De er kravlet op på indersiden af boreriggen og har fastgjort sig med reb i nogle mindre telte, som de nu befinder sig i. Boreplatformen er nu holdt op med at bore, fordi aktivisterne har brudt sikkerhedszonen omkring platformen på 500 m.

At politiet ikke greb ind over for dette kommenteres af politiet over for KNR's radioavis:

- Det var sikrest ikke at gribe ind da aktivister fra Greenpeace sejlede forbi to politikuttere, for at indtage boreriggen. I dette tilfælde er der tale om en hurtigtgående speedbåd der sejler rundt på åbent hav. Derfor er det politiets opgave, at vurdere hvorvidt en indgriben kan bringe politiets eller aktivisters liv i fare, siger vicepolitimester Morten Nielsen.

Politiet valgte ikke at gribe ind på det tidspunkt. - Men de involverede vil blive retsforfulgt, siger Morten Nielsen.

Senere på dagen har formanden for Naalakkersuisut udsendt en pressemeddelelse, hvori han bl.a. tilkendegiver at Greenpeace's aktion er åbenlyst ulovlig handling, som

tilsidesætter demokratiske spilleregler. Der er desuden tale om en grov overtrædelse af de sikkerhedsforhold, der skal beskytte menneskeliv og miljø. - Det er særdeles bekymrende, at Greenpeace i sin jagt på medieopmærksomhed med alle midler overtræder de sikkerhedsbestemmelser, som skal beskytte menneskeliv og miljø. Naalakkersuisut tager afstand fra den ulovlige aktion, men vi har samtidig tillid til, at politiet og de udøvende myndigheder også fremover sikrer, at de lovsikrede erhvervsaktiviteter kan fortsætte uforstyrret, siger Kuupik Kleist.

En aktivist på Stena Don. Foto fra www.greenpeace.dk.

Mineralefterforskning i Sydgrønland.

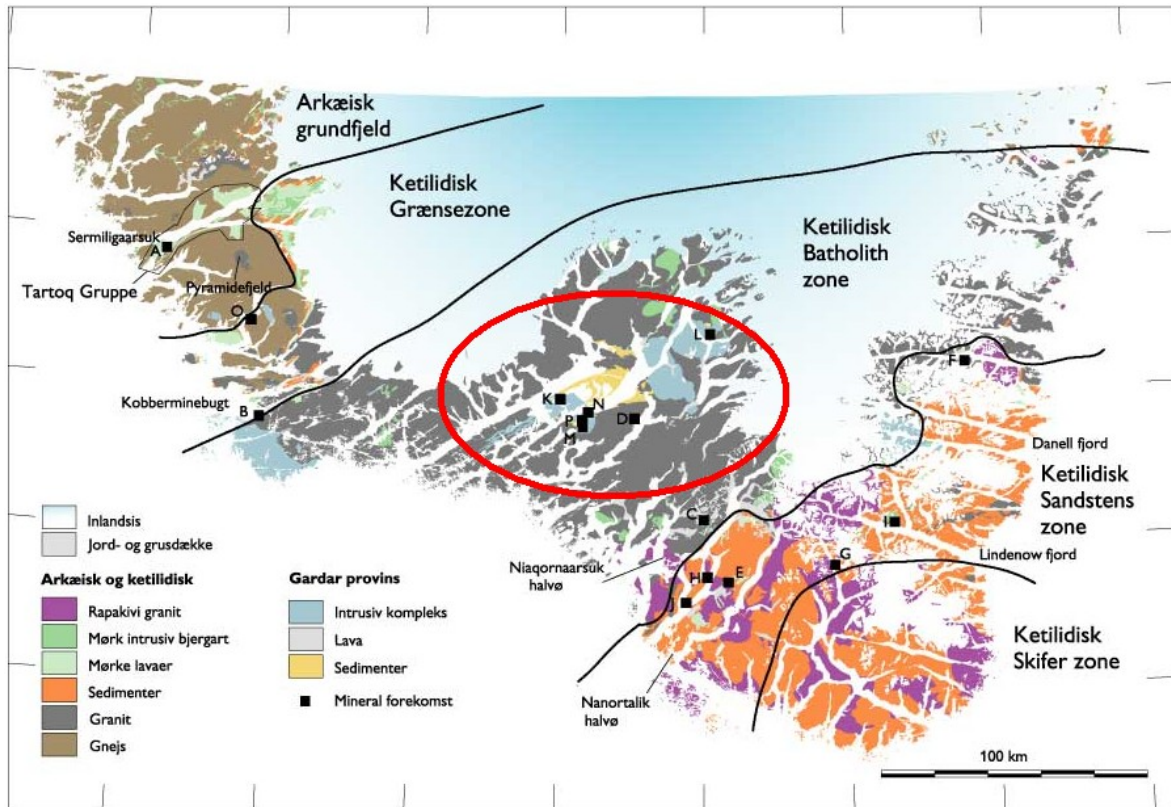
Jf. tidligere indberetninger, bl.a. for juni-juli 2008, pågår der i Sydgrønland i den såkaldte *Ilimmaasaq intrusion*¹ en mineralefterforskning efter sjældne jordarters metaller. Området omfatter bl.a. Kvanefjeldet ved Narsaq, som bl.a. er kendt for et højt uranindhold.

Netop forekomsten af uran og andre radioaktive stoffer i området har afstedkommet en stor interesse for efterforskningsprojektet. GME har udtalt, at det vil være væsentligt for et evt. mineprojekts økonomi, at der vil være adgang til at udnytte uranforekomsterne ved brydning af de forskellige mineraler i området.

¹ Om Ilimmaasaq og Kvanefjeldet mm., se f.eks.

http://www.denstoredanske.dk/It_teknik_og_naturvidenskab/Geologi_og_kartografi/Gr%C3%B8nlands_geologi/Kvanefjeld

eller <http://info-kvanefjeld.gl/informationssider/projektet.html>, som er en hjemmeside tilhørende den dominerende rettighedshaver i området *Greenland Minerals and Energy*.

Forenklet geologisk kort over Sydgrønland med beliggenhed af vigtige mineralforekomster². Forskellige typer af bjergarter dominerer i de viste zoner. I den røde zone findes Ilimmaasaq intrusionen og bl.a. Narsaq, Qaqortoq og Narsarsuaq. De viste steder med mineralforekomster er:

A: Nuuluk (guld); B: Josva mine (kobber); C: Niaqornaarsuk (guld); D: Puissattaq (uran); E: Nalunaq (guld); F: Kangerluluk (guld); G: Illorsuit (uran); H: Amitsoq (platin); I: Stendalen (titan); J: Amitsoq (grafit); K: Kvanefjeld (uran); L: Motzfeldt Sø (niob, tantal); M: Kringlerne (zirkonium); N: Appat (zirkonium, niobium, yttrium); O: Ivittut (kryolit); P: Tupersuatsiaat (sodalit).

Udsigten til en mulig brydning af radioaktive grundstoffer, ikke langt fra byen Narsaq, har medført betydelig lokal debat om projektet, hvor der er dannet lokale foreninger henholdsvis for og imod en brydning af radioaktive mineraler i området. Generelt frygter modstanderne for negative effekter på miljø og sundhed, hvis der brydes radioaktive grundstoffer, mens tilhængerne ønsker arbejdspladser og økonomisk aktivitet i et område, der plages af stor arbejdsløshed. En tilsvarende debat har udfoldet sig landspolitisk, for og imod brydning af radioaktive grundstoffer³.

Indtil videre har partierne bag Naalakkersuisut besluttet, at der ikke vil blive taget initiativ til en ændring af det gældende moratorium. Det sker bl.a. på baggrund af, at det største

² Fra GEUS' årsberetning 1999.

³ Debatten finder sted på baggrund af en fælles dansk-grønlandsk vedtagelse fra begyndelsen af 1980'erne om, indtil videre, ikke at tillade efterforskning og udnyttelse af radioaktive grundstoffer i tilladelser i Grønland.

Dette moratorium er fortsat gældende, nu som en videreført beslutning under Grønlands Selvstyre. Men der rejses fra flere sider ønske om en evaluering af, om der ud fra hensyn til miljø, sikkerhed mm. er behov for at opretholde det nævnte moratorium.

parti i koalitionen IA under et sommermøde i 2010 har besluttet at fastholde en nul-tolerance overfor uran og andre radioaktive stoffer.

Emnet forventes dog sat til debat under den kommende samling i Inatsisartut, på baggrund af et beslutningsforslag fra partiet Siumut om at Naalakkersuisut pålægges at arbejde for indførelse af en øvre tilladt grænse for indhold af uran på 0,1 % af brudte mineralske råstoffer i Grønland.

Partierne bag Naalakkersuisut har samtidig besluttet at arbejde for en ændring af myndighedsbehandlingen på råstofområdet, hvorefter myndighedsfunktioner på råstofområdet skal adskilles fra koncessionsmyndigheden. Hidtil har myndigheds-varetagelse på områder som miljø, sundhed og sikkerhed ligget hos Råstofdirektoratet som integrerede myndighedsfunktioner, således som det har været gældende siden den tidligere råstoflovs vedtagelse i 1978.

- Der må ikke kunne stilles spørgsmål ved, om de økonomiske interesser og miljøhensyn bliver blandet sammen, udtaler formanden for Naalakkersuisut og for partiet IA, Kuupik Kleist, til KNR's radioavis.

Andet.

Ny kirkelov i Grønland.

Den 1. august 2010 trådte Inatsisartutlov om Kirken i kraft. I den anledning skriver Naalakkersuisut bl.a., at loven – sammen med selvstyreloven - stadfæster den fulde hjemtagelse af kirkeområdet fra den danske stat til Grønlands Selvstyre.

Den nye kirkelov samt Biskop Sofie Petersens overgang til ansættelse under Grønlands Selvstyre blev markeret med en festgudstjeneste i Annaassisitta Oqaluffia (Vor Frelsers Kirke) den 1. august 2010.

Biskop Sofie Petersen udtaler bl.a., at hun glæder sig over større indflydelse i kirken i Grønland. Til KNR's radioavis udtaler Sofie Petersen samtidig, at hun kommer til at savne fællesskabet med de danske biskopper, som ikke mere vil være hendes kolleger fra næste uge. Derfor har de aftalt, at hun fortsat skal deltage i bispemøderne.

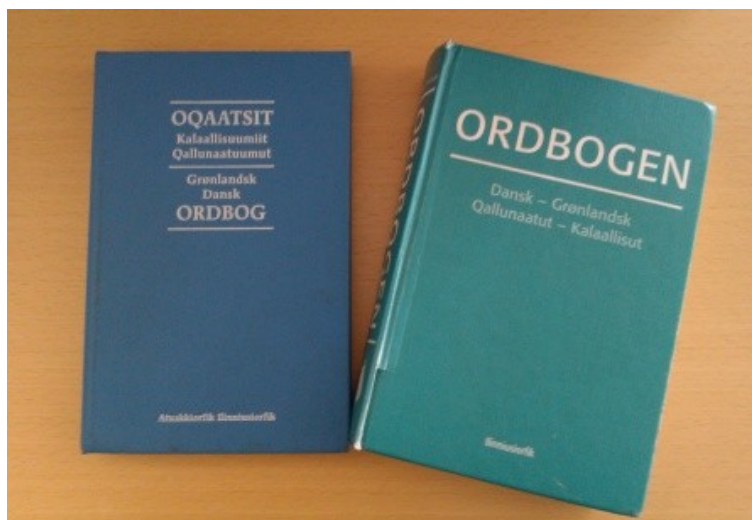
Før festgudstjenesten var der procession fra bispekontor til kirken:

Foto: www.knr.gl

Grønlandsk-Dansk og Dansk-Grønlandsk ordbøger på internettet.

I august måned har Grønlands Selvstyres forlag for undervisningsmidler *Ilinniuisiorfik* gjort ”Oqaatsit” og ”Ordbogen” tilgængelige på www.ilinniuisiorfik.gl/oqaatsit.

Arkivfoto.

Online ordbøgerne kan anvendes som søgedatabase på enkeltstående ord og begreber; men de kan ikke anvendes til oversættelse eller konstruktion af sætninger o.lign.

En mere avanceret database og oversættelsesfunktion kan findes på Sprogsekretariatet *Oqaasileriffik*'s hjemmeside på adressen <http://service.oqaasileriffik.gl/dk/>.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller